

JOMFRULAND NASJONALPARKSENTER AS **ÅRSRAPPORT**

Besøkssenter
Jomfruland nasjonalpark

2025

INNHOlds- FORTEGNELSE

FORORD DAGLIG LEDER	SIDE	01
ORGANISERING	SIDE	02 - 04
Ideelt aksjeselskap		
Samarbeid for naturen		
Målsetninger		
ØKONOMI OG REGNSKAP	SIDE	05 - 10
Resultatrapport		
Balanserapport		
Revisjonsberetning		
Støtte bevilgninger		
NYE ANSATTE	SIDE	11
UNDERVISNING	SIDE	12 - 14
Besøk i barnehager og skoler		
Skolebesøk på Jomfruland		
“Livet i fjæra” i prosjektet Et hav av undring		
ÅRETS AKTIVITETER	SIDE	15 - 23
Tårnhagen og sesongåpning		
Besøk av Kragerø maritime leirskole		
Frivillighet og støtteordninger		
Sommeraktiviteter for barn og unge		
Guidede turer og arrangementer		
Besøkssenter og utstillinger		
Natursti rundt tårntjernet		
Den lille Tårnkafeen og det gamle fyret		
Min mening - spørreundersøkelse		
Kragerøvassdraget - blåskjellprosjekt		
SAM.ARB.PARTNERE OG BESØKENDE	SIDE	24
SAMLINGER OG STUDIETURER	SIDE	25 - 26
FREMTIDSUTSIKTER	SIDE	27
KONTAKT OSS	SIDE	28

FORORD AV DAGLIG LEDER

ET ÅR MED FELLESSKAP, SAMARBEID OG UTVIKLING

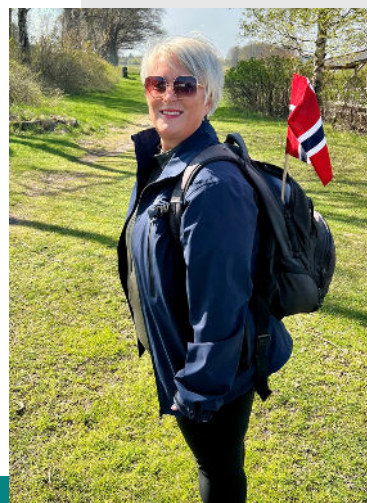
Det er både et privilegium og et ansvar å få jobbe tett på nasjonalparkens unike natur. 2025 har vært vårt første fulle driftsår, og vi er stolte av det vi har fått til sammen. Gjennom året har vi driftet besøkssenteret i Fyrmesterboligen på Jomfruland med utstilling og liten kafé. Vi har veiledet barnehager, skoler og grupper, gjennomført en rekke aktiviteter og videreutviklet Tårnhagen som arena for naturvern, opplevelser og kunnskapsdeling. Samtidig har vi startet arbeidet med å etablere besøkssenter i to rom i den gamle Jernbanebygningen på Kragerø stasjon. Her har vi også kontor og samarbeider tett med andre virksomheter i bygget.

Gjennom året har vi hatt gleden av å ønske både lokale, nasjonale og internasjonale gjester velkommen. Våre aktiviteter, utstilling og samarbeid med lokale aktører har bidratt til økt forståelse for nasjonalparkens verdier og betydningen av arbeidet med å ta vare på området.

Jeg vil rette en stor takk til våre dyktige medarbeidere, alle frivillige og våre gode samarbeidspartnere, som har hjulpet oss videre i arbeidet med målene våre. Sammen bygger vi et fellesskap og en plattform for bærekraftig forvaltning og utvikling, der naturhensyn, kunnskapsdeling og gode opplevelser går hånd i hånd.

Vi går inn i tiden som kommer med engasjement og framtidstro, og gleder oss til å videreutvikle tilbudene våre i tett samarbeid med lokalsamfunn, besøkende og partnere. Tusen takk for støtten og engasjementet som gjør dette mulig.

Det er med stor glede vi presenterer årsrapporten for Jomfruland nasjonalparksenter AS for 2025.

RUTH ELLEGÅRD

**Daglig leder for
Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark**

ORGANISERING

IDEELT AKSJESELSKAP

Vi skaper resultater gjennom godt samarbeid

OM OSS

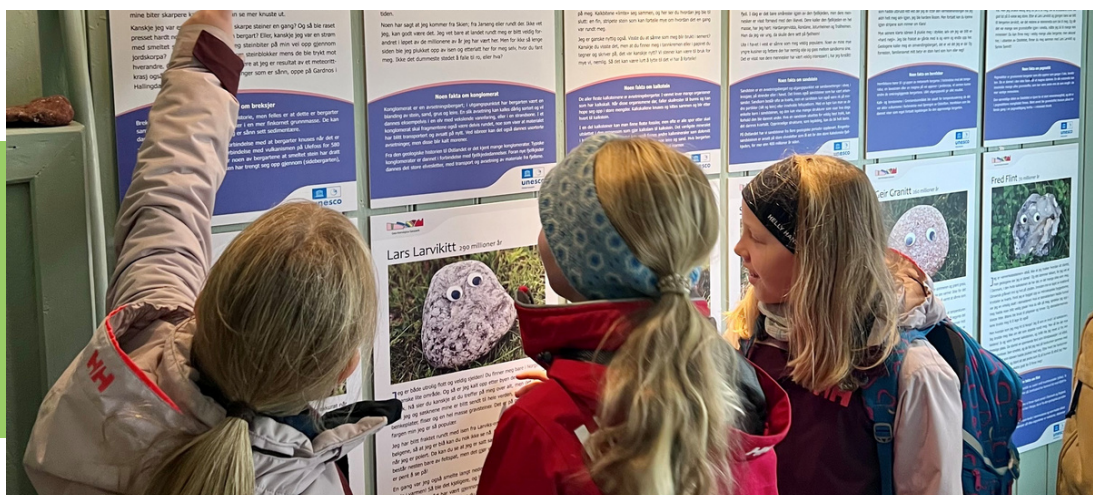
Selskapet er heleid av Kragerø kommune og Formannskapet fungerer som vår generalforsamling. Vi er organisert som et ideelt aksjeselskap med daglig leder og et styre på fem personer, samt to observatører, henholdsvis fra nasjonalparken og utvalgte kulturlandskap.

Vi har hatt 5 styremøter og to generalforsamlinger i 2025.

Det har vært ansatt daglig leder i 100 prosent stilling, samt én fast naturveileder i 70 prosent, med økning til 100 prosent fra 1. august gjennom prosjektet "Et hav av undring". Fra 1. september ble det også ansatt en naturveileder til i 70 prosent stilling. I skoleferien hadde vi fem sommerhjelpere i sving. De jobbet både i senteret, i den lille Tårnkafeen og ute med aktiviteter.

STYRETS SAMMENSETNING

- **Thomas Vogth-Eriksen**
- **Sølvi Wreen Wirød**
- **Janna Pihl**
- **Ellen Schulze**
- **Petter Jørgensen**
- **Siri Fossen (vara)**
- **Eirik Dobbedal (observatør JNP)**
- **Erling Krogh (observatør UKL)**

ORGANISERING

SAMARBEID FOR NATUREN

FORMÅL OG VISJON

Vårt formål er å fremme bevaring av Jomfruland nasjonalpark gjennom formidling og kunnskap. Vår visjon er å være et ledende nasjonalparksenter som både inspirerer og informerer om nasjonalparkens unike natur- og kulturverdier.

Gjennom inkluderende aktiviteter, sterke partnerskap og bærekraftig utvikling ønsker vi å skape engasjement. Vi vil styrke forståelsen for naturens verdi og betydningen av å bevare den for kommende generasjoner.

STRATEGI

For å skape en bærekraftig reise for besøkende i hele Jomfruland nasjonalpark, arbeider vi med å kanalisere ferdsel til områder som tåler belastning, samtidig som vi etablerer restriksjoner i mer sårbare soner. Dette arbeidet gjøres i samarbeid med Nasjonalparkforvalteren. Dette sikrer at naturens integritet opprettholdes, samtidig som besøkende får gode opplevelser.

Parken er 117 km², der 98% er under vann. Det gjør behovet for film og informasjon viktig. På landsiden vil vi utvikle tydelig skilting, godt merkede stier og informasjonstiltak som veileder besøkende mot ansvarlig bruk av naturen. Samarbeid med lokale aktører og forvaltningen er avgjørende for å kunne håndheve bærekraftige tiltak og tilrettelegge for skånsom aktivitet.

Som **daglig leder** og **naturveiledere** har vi et felles ansvar for å forvalte Jomfruland Nasjonalpark med respekt og omsorg. Vårt mål er å balansere besøk og vern ved å inspirere, informere og skape forståelse for naturens verdi og sårbarhet.

Som vi ofte sier: **“Det du kjenner til blir du glad i - det du blir glad i vil du ta vare på.”**

ORGANISERING

MÅLSETNINGER

Et besøkssenter for nasjonalparker i Norge har en sentral rolle i å formidle kunnskap, inspirere til naturvern og skape engasjement for de unike natur- og kulturverdiene nasjonalparkene representerer.

Formidling og kunnskapsspredning

Skape forståelse for Jomfruland nasjonalparks unike natur og kulturhistorie gjennom pedagogiske aktiviteter, utstillinger og informasjon.

Bevisstgjøring om bærekraft

Inspirere besøkende til å handle miljøvennlig og fremme bærekraftige løsninger i møte med naturen.

Tilrettelegging for gode opplevelser

Gi besøkende en minneverdig og meningsfull opplevelse av nasjonalparken, uansett alder eller bakgrunn, med et særlig fokus på universell utforming.

Samarbeid og involvering

Arbeide tett med lokale aktører, frivillige og forskningsmiljøer for å styrke lokalsamfunnet og skape engasjement rundt nasjonalparkens verdier.

Balanse mellom vern og bruk

Ivareta nasjonalparkens sårbare økosystem ved å veilede besøkende i skånsom ferdsel og fremme aktiviteter som ikke skader naturen.

ØKONOMI OG REGNSKAP

RESULTATRAPPORT

Resultatregnskap			
Jomfruland Nasjonalparksenter AS			
Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2025	2024
Salgsinntekt		619 825	369 538
Annen driftsinntekt	1	2 503 822	2 188 000
Sum driftsinntekter	2	3 123 647	2 557 538
Varekostnad		243 769	428 532
Lønnskostnad	3	2 051 821	1 138 486
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler		177 000	100
Nedskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler		0	116 400
Annen driftskostnad		800 473	710 551
Sum driftskostnader		3 273 063	2 394 069
Driftsresultat		-149 416	163 468
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		33 561	3 835
Annen rentekostnad		12	122
Annen finanskostnad		0	8
Resultat av finansposter		33 549	3 705
Resultat før skattekostnad		-115 867	167 174
Årsresultat	4	-115 867	167 174
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		0	167 174
Overført fra annen egenkapital		115 867	0
Sum overføringer		-115 867	167 174

ØKONOMI OG REGNSKAP

BALANSERAPPORT

Balanse			
Jomfruland Nasjonalparksenter AS			
Eiendeler	Note	2025	2024
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		591 935	466 145
Sum varige driftsmidler		591 935	466 145
Andre langsiktige fordringer		7 500	7 500
Sum finansielle anleggsmidler		7 500	7 500
Sum anleggsmidler		599 435	473 645
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	2	4 650	4 650
Andre kortsiktige fordringer		91 371	37 449
Sum fordringer		96 021	42 099
Investeringer			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		1 281 512	1 472 846
Sum omløpsmidler		1 377 533	1 514 945
Sum eiendeler		1 976 968	1 988 590

FORTS. BALANSERAPPORT

SIGNERT I
SIGNANT

Balanse			
Jomfruland Nasjonalparksenter AS			
Egenkapital og gjeld	Note	2025	2024
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	5	50 000	50 000
Sum innskutt egenkapital		50 000	50 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		1 550 253	1 666 120
Sum opptjent egenkapital		1 550 253	1 666 120
Sum egenkapital	4	1 600 253	1 716 120
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		32 752	70 118
Skyldig offentlige avgifter		158 686	83 788
Annen kortsiktig gjeld		185 277	118 564
Sum kortsiktig gjeld		376 715	272 470
Sum gjeld		376 715	272 470
Sum egenkapital og gjeld		1 976 968	1 988 590
Kragerø, 10.03.2026			
Styret i Jomfruland Nasjonalparksenter AS			
SIGNERT I SIGNANT	SIGNERT I SIGNANT	SIGNERT I SIGNANT	
Thomas Vogth-Eriksen styreleder	Sølvi Wreen Wirød styremedlem	Janna Christina Pihl styremedlem	
SIGNERT I SIGNANT	SIGNERT I SIGNANT	SIGNERT I SIGNANT	
Ellen Schulze styremedlem	Petter Jørgensen styremedlem	Ruth Ellegård daglig leder	

ØKONOMI OG REGNSKAP

REVISJON

Til generalforsamlingen i

Jomfruland Nasjonalparksenter AS

Revisjon Sør AS
Henrik Wergelands gate 27
4612 Kristiansand
TLF 38 12 38 60

www.revisjonsor.no
post@revisjonsor.no

Org. nr. 943 708 428 MVA
Foretaksregisteret

Godkjent revisjonsselskap
Autorisert regnskapsførerselskap
Medlem av Den norske Revisorforening

Uavhengig revisors beretning for 2025

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Jomfruland Nasjonalparksenter AS som viser et underskudd på NOK 115 867. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2025, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2025 og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under "Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet". Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

FORTS. REVISJON

Uavhengig revisors beretning 2025 for Jomfruland Nasjonalparksenter AS

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Risør, 26. mars 2026

Revisjon Sør AS

Erik Andre Lynghaug
Statsautorisert revisor

ØKONOMI OG REGNSKAP

STØTTE BEVILGNINGER

Når stiftelser også heier på aktiviteter - øker mulighetene!

SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

Samarbeidsprosjektet “Et hav av undring” ble innvilget for 3 år! For å kunne nå ut til enda flere med kunnskap om det marine livet og ivaretagelse av naturen, gikk de 4 marine besøkssentrene Raet, Færder, Hvaler og Jomfruland sammen om en søknad til Sparebankstiftelsen DNB. Prosjektet gir i 3 år: 1 naturveileder ved hvert senter, prosjektledelse, transport av skoleklasser og ulike aktiviteter og undervisningsopplegg.

15 000 000.- ble innvilget!

De 4 marine besøkssentrene opprettet Foreningen for de marine besøkssenterne i Norge 12/4.

Samarbeidsprosjektets tilskuddsvarighet er fra juni 2025 og vil bli gjennomført til og med juni 2028, hvor målet er videreføring etter endt prosjektperiode.

Foreningen har eget styre med én representant fra hvert besøkssenter, prosjektleder i 70% og administrasjon 20%. Det har vært gjennomført 9 styremøter og ulike samlinger. Gjennom prosjektet er det utviklet felles undervisningsopplegg som allerede har nådd mange elever. Det er også gjennomført egne samlinger for alle naturveilederne ved de marine besøkssentrene, med fokus på erfaringsdeling, samarbeid og felles gjennomføring av aktiviteter.

NYE ANSATTE

“ET HAV AV UNDRING”

Fra 1/1 2025 ble Therese Brendeland ansatt som naturveileder i 70% stilling, fra 1. august startet hun i 100 % stilling knyttet til det 3 årige prosjektet, noe som gir økt kapasitet til å utvikle aktiviteter, formidling og undervisningsopplegg. Det er også gjennomført en felles samling med alle naturveilederne, som skapte inspirasjon, erfaringsdeling og en tydelig følelse av fellesskap på tvers av sentrene. Prosjektet vil fremover bidra til økt synlighet, styrket samarbeid og flere aktiviteter fremover..

NATURVEILEDER FRA 1/9

Fra 1. september ble Lars Undall ansatt i et 3 årig 70% vikariat for Therese, som da gikk inn i prosjektet “Et hav av undring”. Med dette har vi nå to naturveiledere hos oss. Det gir oss større fleksibilitet, bedre kapasitet til å møte publikum, og mulighet til å utvikle enda flere aktiviteter og formidlingstilbud gjennom året. Lars er et supert tilskudd til laget.

Arbeidsmiljøet i bedriften vurderes som tilfredsstillende og i tråd med Arbeidsmiljøloven. Vi har fokus på HMS og forebyggende tiltak for å opprettholde og videreutvikle et godt arbeidsmiljø.

UNDERVISNING

BESØK I BARNEHAGER OG SKOLER

Naturveilederen vår besøkte barnehager og småskoler våren 2025, det ga barna mulighet til å utforske naturen i nærmiljøet med nye perspektiver. Gjennom aktiviteter om fugler og insekter fikk barna lære om samspillet i naturen, næringskjeder og økosystemenes sårbarhet. Det ble lagt vekt på rammeplanens mål om å stimulere barns nysgjerrighet og utforskertrang, samtidig som inkludering og respekt for mangfold sto sentralt. Barna stilte spørsmål, undersøkte ulike arter og erfarte at alle skapninger har en viktig rolle i naturen.

Sentrale temaer var:

- **Økosystemer og næringskjeder**, illustrert gjennom fugler med ulike nebb tilpasset kosthold.
- **Trekkfuglenes utfordringer**, med eksempler som knoppsvane, bokfink, hønsehauk, svartspett og særlig lappspoven, som flyr fra Finnmark til Marokko.
- **Insekter på vandring**, med sommerfuglen Admiralen som eksempel på en trekkssommerfugl.

Totalt deltok 200 barn og 40 voksne. Besøkene bidro til økt forståelse av naturens kompleksitet og viktigheten av å ta vare på miljøet. Barna fikk innsikt i hvordan alt henger sammen, og hvordan de selv kan bidra til en bærekraftig fremtid.

SKOLEBESØK PÅ JOMFRULAND

Natur, kultur og miljølæring

Besøkene på Jomfruland våren 2025 for 8.-10. trinn har gitt elevene innsikt i både natur- og kulturverdier, med vekt på marinbiologi, miljøutfordringer, arts mangfold og kulturlandskap. Oppleggene ble planlagt i tråd med læreplanen i samarbeid med skolene for å sikre godt læringsutbytte.

Elevene fikk lære om:

- **Kulturhistorie og kulturlandskap** – hvordan menneskelig aktivitet har formet øya og hvordan kulturarven fortsatt preger området.
- **Marinbiologi og økosystemet** – arter i havet rundt Jomfruland, og betydningen av et balansert økosystem.
- **Miljøutfordringer** – særlig plastforsøpling og hvordan dette påvirker arter og økosystemer.
- **Arts mangfold og truede arter** – viktigheten av biologisk mangfold og tiltak for å beskytte sårbare arter.

Samarbeidet med lærerne har inkludert for- og etterarbeid, felles planlegging og refleksjon. Dette bidro til at elevene fikk et helhetlig læringsopplegg.

Totalt deltok 154 elever og 33 voksne, i tillegg til 112 besøkende fra andre organisasjoner/universitet.

Besøkene har styrket elevenes bevissthet om miljøvern og kulturarv, og lagt grunnlag for videreutvikling av undervisningsopplegget. Fremover vil senteret satse på flere elevaktive aktiviteter og styrket samarbeid med skolene for å tilpasse opplegg til ulike trinn.

UNDERVISNING I KRAGERØ

Forskning i fjæra - skoleopplegg på Gunnarsholmen

I perioden 16. september til 3. oktober gjennomførte vi et variert og praktisk undervisningsopplegg på Gunnarsholmen for elever på 8.-10. trinn. Hver klasse fikk én undervisningsdag med fokus på havets økosystemer, vannkvalitet og menneskets påvirkning på kystmiljøet. Dette i prosjektet “Et hav av undring”.

Dagen startet med undersøkelser av vannkvalitet og saltinnhold, som ga elevene innsikt i hvordan miljøfaktorer påvirker hvilke arter som trives i strandsonen. Dette ble fulgt opp med samtaler om sjøbruk, forsøpling og forurensning – og konsekvenser for marine økosystemer. Sporløs ferdsel var en gjennomgående del av opplegget. Elevene lærte konkrete metoder for bærekraftig ferdsel gjennom å sette opp telt, lage høye bål uten å sette spor og sanke tang på en skånsom måte. De fikk også smake på tang, som ga en praktisk inngang til temaet bærekraftig ressursbruk.

I praksisøktene var elevene ute i vannet med vadebukser og dro not for å observere marine dyr. Funnene ble brukt til artslære og refleksjon rundt sammenhengen mellom vannkvalitet/saltinnhold og artsmangfold, samt hvordan strandsonen og forurensning påvirker miljøet lokalt. Elevene fikk også en introduksjon til blåskjellenes biologi og rolle som filtrerere som kan bidra til å rense vann, og deltok i samtaler om ansvarlig bruk av sjøressurser.

FOTO: KV

ÅRETS AKTIVITETER

TÅRNHAGEN

Tårnhagen er et møtested for både skoler, barnehager, fastboende, hytteeiere, campinggjester og dagsturister som besøker Jomfruland. Hagen har vært åpent fra 5. april, med faste åpningstider tirsdag, fredag, lørdag og søndag frem til skoleferien, og deretter hver dag gjennom sommeren. Til høsten følger vi samme ordning som på våren, frem til høstferien. Denne sesongen har vi hatt besøk av ulike folk og grupper i alle aldre, utført aktiviteter og arrangementer. Dette har gitt god stemning og fornøyde besøkende!

VÅRBAD OG SESONGÅPNING

Sesongåpningen 5. april startet friskt med et vårbad fra Tårnstranda. Flere spreke deltakere løp ut i det kalde, forfriskende vannet, før de samlet seg til varm suppe og hyggelig samvær etterpå. Norsk Folkehjelp var til stede og sørget for trygghet rundt arrangementet, noe som ga både deltakere og publikum en ekstra trygg ramme. Det ble en vellykket markering av sesongstarten, med god stemning blant de fremmøtte. Vi håper at enda flere lar seg friste til å delta i 2026.

BESØK AV LEIRSKOLEN

Vi har en egen avtale med Kragerø Maritime Leirskole, som gir dem fri tilgang til både utstillingene og det gamle fyret. **I løpet av 2025 var 2140 elever på besøk hos oss gjennom leirskoleoppholdene.** Det betyr at mange barn og unge får oppleve både natur- og kulturarven på Jomfruland på en levende og lærerik måte.

FRIVILLIGHET OG STØTTEORDNINGER

Besøkssentervennene er en frivillig ressurs som hjelper til både i den lille kafeen, på dugnader, med praktiske gjøremål ute og inne, og i besøkssenterutstillingen. De stiller alltid opp og er til uvurderlig hjelp for driften. Denne sesongen har det i tillegg vært mulig å støtte senteret med et engangsbeløp via Vipps, noe flere har benyttet seg av. Vi er svært takknemlige for all støtte vi mottar – både fra frivillige, naturpartnere og enkeltpersoner. For at vi alltid skal ha gratis inngang må den økonomiske støtten øke i fremtiden. Dette jobbes det med, og i 2026 utvikler vi videre naturpartner-ordningen for enkeltmedlemmer og bedrifter.

SOMMERAKTIVITETER

Denne sommeren har vi gjennomført fire aktiviteter for barn og unge ledet av naturveileder, med god støtte fra Besøkssentervenn Vidar. Målet har vært å skape engasjerende, lærerike og opplevelsesbaserte møter med naturen i nasjonalparken.

Våre fire aktivitetskonsepter:

- **Superzoom** – deltakerne fikk utdelt beholdere og samlet småkryp i Tårnhagen, som de deretter studerte i detalj gjennom digitalt mikroskop og prosjektor. På skjermen dukket det opp fascinerende former, farger og strukturer hos alt fra skruketroll og vevkjerringer til sommerfugler og den sjeldne geithamsen. Naturveilederen hadde også med insekter som var “uheldige i vinduet”, slik at deltakerne kunne se arter de ellers ikke ville funnet selv. Aktiviteten ble gjennomført 5 ganger, med ca. 175 deltakere. Den ga barna en opplevelse av å være forskere – å låne naturen, lære, og så sette alt tilbake der det hører hjemme.
- **Skattejakt i fjæra** – her sto strandsonen i sentrum, med teiner som var satt ut dagen i forveien og nå ble hentet opp som en skattekiste. Fangsten ble lagt i et stort saltvannskar, der deltakerne kunne studere sjødyrene på nært hold. Med vannkikkerter, hover og krabbefiskesnører fikk både barn og voksne utforske fjæra på egen hånd. Avslutningen ble å slippe dyrene forsiktig tilbake i sjøen, med fokus på etisk og respektfull behandling. En uventet tilleggsopplevelse var tømningen av saltvannskaret – da strømmet vannet ut som en liten foss, og barna kastet seg inn i leken. Aktiviteten ble gjennomført 5 ganger, med ca. 180 deltakere.

FORTS. SOMMERAKTIVITETER

- **Tangsmak og tareknask** – en smakfull opplevelse der deltakerne fikk møte havets grønnsaker. Naturveilederen hadde på forhånd sanket tang og tare og laget små delikatesser som tangsmør, tørket tare og oljer med ulike smaker. Mens man smakte, lærte man om artenes rolle i havet, næringsinnholdet og hvordan man kan høste bærekraftig. Samtidig ble det trukket linjer til større spørsmål: plastforurensning, havets tilstand og fotosyntesens betydning i et globalt perspektiv. Aktiviteten ble arrangert 4 ganger, med ca. 200 deltakere, og skapte en kombinasjon av sanseopplevelse og refleksjon.
- **Fugleforskerne** – utviklet i samarbeid med Jomfruland Fuglestad, ga deltakerne muligheten til å observere og lytte til fugler på en ny måte. Med kikkerter, lydopptak og hefter med de 100 vanligste fugleartene kunne deltakerne krysse av for hva de så og hørte. Ornitologiske fagfolk bidro med historier og kunnskap om fuglenes livssykluser, trekk og stemmer. Aktiviteten ble arrangert 4 ganger, med ca. 80 deltakere, og ga inspirasjon til å se og lytte til naturen med nye øyne og ører.

Gjennom aktivitetene fikk både barn og voksne konkrete erfaringer som vekket undring og ga innsikt. Filosofien bak opplegget bygger på erfaringsbasert pedagogikk, der læring skjer best gjennom å utforske, oppleve og reflektere. Det handler ikke bare om å formidle kunnskap, men om å stimulere nysgjerrighet, lek og egne oppdagelser.

Til sammen ble det arrangert 18 aktivitetsdager med rundt 635 deltakere. Aktivitetene har vist hvordan praktiske opplevelser kan skape motivasjon, respekt og forståelse for naturen. De bidrar til å styrke bevisstheten om nasjonalparkens verdier, og til å utvikle nysgjerrighet og ansvarsfølelse hos kommende generasjoner.

GUIDEDE TURER - ARRANGEMENTER

Denne sesongen har over 250 personer deltatt på opplevelsesturer med lokal guide.

Deltakerne har vært alt fra bedrifter og organisasjoner til private familier, og tilbakemeldingene har vært svært gode. På turen “Kittelsen i Nasjonalparken” har vi samarbeidet med både Kulturkameratene og Geoparken, noe som har gitt en ekstra dimensjon til formidlingen. Dette er en tur med tre guider og hyggelig samarbeid.

I april, under hvitveisblomstringen, ble det arrangert to åpne turer med påmelding for alle interesserte. På disse turene løfter vi frem selve nasjonalparken, og setter fokus på både naturen og kulturhistorien deltakerne beveger seg inn og ut av. Slik bidrar turene til å formidle nasjonalparkens verdier og øyas unike arv på en levende og engasjerende måte blandt blomstrende hvitveis.

I tillegg arrangerte nasjonalparkforvalteren, naturveilederen og daglig leder to åpne samlinger i Tårnhagen om fremmede arter i nasjonalparken. Her fikk publikum kunnskap om hvilke arter som er uønsket, hvordan vi alle kan bidra til å begrense spredningen, og hva vi konkret kan gjøre for å fjerne dem på egne tomter. Aktivitetene skapte stort engasjement, og ga deltakerne en tydelig mulighet til å gjøre en positiv forskjell for naturen.

I juli ble det arrangert volleyballturnering i Tårnhagen, der fem lag stilte til start. Turneringen skapte liv og engasjement både blant deltakere og publikum, og utviklet seg til en trivelig familiedag med fellesskap, lek og sommerstemning.

BESØKSSENTERET OG UTSTILLINGER

Den interaktive utstillingen Dykk – svøm – pust har denne sesongen vært gratis å besøke, noe som har blitt svært godt mottatt. Over 7000 personer har vært innom, og mange – særlig barn – har kommet tilbake flere ganger. I tillegg har Jomfrulandutstillingen, med Theodor Kittelsens trykk fra Jomfrulandsserien, Geoparkens steinfamilie og gamle bilder og tekster om øyas kulturhistorie, vært åpen og fått mange besøk. I samarbeid med Jomfruland Vel har vi solgt varer på kommisjon, der t-skjorter, pins og handlenett har vært spesielt populære. Senteret har også hatt naturveileder og innleide sommerhjelpere til å ta imot gjester og bidra på ulike aktiviteter.

NATURSTI RUNDT TÅRNTJERNET

Denne sesongen ble det laget en ny natursti rundt Tårntjernet, med åtte stolper med QR-koder. Her kan besøkende lære om arter og fenomener i nasjonalparken og prøve seg på en liten quiz. Stien starter og slutter i Tårnhagen, og har allerede fått en del oppmerksomhet. Stolpene er laget av Delecto etter designmanualen til Norges nasjonalparker, mens innholdet er utviklet i samarbeid med Inspiria.

DEN LILLE TÅRNKAFÈEN

Den lille Tårnkafeen har gledet besøkende med kaffe, vafler, kaker, mineralvann og årets store nyhet – Tårnboller. Totalt ble det solgt over 5 500 kanelknuter og skoleboller gjennom sesongen. Kafeen har holdt åpent fra kl. 11–16, og gjestene har satt stor pris på tilbudet. Driften har gitt et lite overskudd, og hele fire sommerhjelpere har hatt arbeid i kafeen.

DET GAMLE FYRET

Fyret fra 1838 har vært åpent alle våre åpningsdager og er et av de mest populære stedene å besøke. Etter avtale med Jomfruland Vel har vi hatt ansvar for å holde det ryddig, feie og sørge for at det står åpent. Besøkende vippser sin inngangsbillett direkte til velet og går opp på eget ansvar. Trenger noen hjelp, lurer på noe eller ønsker å betale med kort, stiller vi opp. Tårnet fungerer nærmest som et lite museum i seg selv, og fra toppen – 22 meter over bakken – møter gjestene en utsikt som virkelig gjør inntrykk!

“MIN MENING” SPØRREUNDERSØKELSE

Besøkssenter Jomfruland Nasjonalpark fikk installert spørreundersøkelsen “Min mening” i fjor, og nå er første rapport kommet. Undersøkelsen er laget for å øke bevissthet om den kritiske tilstanden i Oslofjorden, utviklet av INSPIRIA med støtte fra tidligere Viken og Vestfold og Telemark fylkeskommuner, og driftes nå av Besøkssenter Oslofjorden. “Min mening” er et lavterskel verktøy som samler inn holdninger og innspill fra publikum, og gir verdifull innsikt som kan brukes i formidlingsarbeid og som støtte i det videre arbeidet for en friskere fjord.

De første resultatene viser at folk flest mener fjorden er i dårlig stand, særlig de som bor langs fjorden. Kloakkutslipp, plastsøppel og industri trekkes frem som hovedårsaker, og leveområder, overfiske og miljøgifter pekes på som viktige årsaker til nedgangen i torskebestanden. Flertallet mener miljø bør veie tyngre enn næringsinteresser, og mange er villige til å bidra både økonomisk (blant annet gjennom økt skatt) og gjennom egne handlinger som søppelhåndtering, miljøvennlige valg og ryddeaksjoner. Undersøkelsen er fortsatt under utvikling, men allerede ser vi at den kan bli et nyttig verktøy for å dokumentere engasjement og samle støtte til nødvendige tiltak for å bedre tilstanden i Oslofjorden.

Det har vært 1039 personer som har svart på spørreundersøkelsen hos oss så langt.

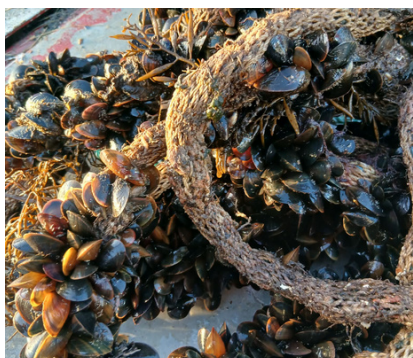
KRAGERØVASSDRAGET

Kragerøvassdraget er et viktig elve- og innsjøsystem i området Kragerø–Bamble–Drangedal i Telemark, med stor verdi for biologisk mangfold, friluftsliv og vannforsyning. Her finnes viktige leveområder for fisk (særlig laks og ørret) og et rikt fugleliv, og deler av vassdraget inngår i vern og aktiv forvaltning for å sikre god vannkvalitet og redusere forurensning. Et særlig fokus er den sterkt truede ålen, som er hardt rammet av kraftverk og andre inngrep, men der tilretteleggingstiltak gir håp om økt bestand.

Blåskjell prosjekt

Våren 2025 startet et blåskjellprosjekt i Kragerø skjærgården, der steintau ble hengt ut på tre brygger tidlig på våren: Rørvika, Gunnarsholmen og Stilnestangen. Prosjektet ble initiert av en tverrfaglig ressursgruppe med representanter fra renseanlegget, Skjærgårdstjenesten, miljørådgiver og vannområdekoordinator, havnevesenet og naturveileder ved besøkssenteret Therese Brendeland. Tauene ble høstet om høsten, veid og prøvetatt, og det ble samtidig registrert økt liv under festetrådene, blant annet små krepsdyr som bidrar til næringssykluser, vannrensing og økt biologisk mangfold.

Det er også utarbeidet undervisningsopplegg for barn og unge som skal tas i bruk når avdelingen for besøkssenteret i Kragerø stasjon åpner. Elever ved Hjalmar Johansens videregående skole bidrar med visningsfilm, brosjyrer og annet formidlingsmateriell om Kragerøvassdraget.

SAMMARBEIDSPARTNERE OG BESØKENDE

SAMMARBEIDSPARTNERE

- Miljødirektoratet
- Birdlife
- Kragerø kommune og Telemark fylke
- Delecto
- Sparebankstiftelsen Skagerrak
- Sparebankstiftelsen DNB
- Jomfruland vel
- Kragerø Sjømat AS og Kragerø taxibåt AS
- Skoler og barnehager
- Dugnadsarbeiderne/frivilligheten
- Våre marine besøkssentre på Færder, Raet og Hvaler
- Lokale leverandører

BESØKENDE

Her er tallene våre i 2025:

Publikum i besøkssenteret

7859 besøkende i
utstillingen

Skole og barnehage

573 elever og **62** voksne

Undervisning av
naturveileder

Aktiviteter

950 deltakere

Sommer aktiviteter med
naturveileder

Guiding

250 deltakere

Opplevelsesturer med
lokal guide -
nasjonalparkens
kulturhistorie

Dugnadstimer

120 dugnadstimer

fra 8
besøkssentervenner og
andre

Besøk av leirskolen

2140 elever deltatt
i tilbudet utstilling og
tårnbesøk i regi av
Kragerø maritime
leirskole.

SAMLINGER OG STUDIETURER

BEDRIFTSNETTVERKET SKJÆRGÅRDSOPPLEVELSER

Kragerø næringsforening har i samarbeid med Innovasjon Norge invitert til deltakelse i lokalt bedriftsnettverk for å styrke og videreutvikle Kragerø som destinasjon. Kommunens vedtatte reiselivsplan har som målsetting at Kragerø blir en helårs destinasjon innen 2030.

I dette arbeidet er vi sentrale samarbeidspartnere. Utviklingsarbeidet vi gjør i hele nasjonalpark området vil bidra til økt aktivitet hele året og kunnskap om ivaretagelse. Samtidig som vi samarbeider med, og styrker, andre bedrifter i lokalt næringsliv.

SAMLINGER I REGI AV KRAGERØ NÆRINGSFORENING

Vi har bidratt i flere samlinger her, hvor utvikling og samarbeid har stått på agendaen.

RÅDGIVENDE UTVALG FOR NASJONALPARKEN

Det har vært ett møte i rådgivende utvalg i 2025. Møtet ga rom for dialog, erfaringsdeling og innspill til videre arbeid.

SAMARBEID MED UTVALGTE KULTURLANDSKAP

Vi samarbeider med UKL i flere sammenhenger. I 2025 har vi hatt flere møter vedr. skjøtsel og arbeid for utvikling av nye skilt og kart over stier og veier for besøkende på Jomfruland. Dette arbeidet videreføres fremover.

Det har vært befaringer av områder og nåværende stier og skilt. Det er laget et arbeids kart for prosjektet. Dette blir brukt i videre arbeid og opplegg for ulike rundløyper. I dette prosjektet har vi fått finansiering fra Sparebankstiftelsen DNB, der Jomfruland Vel står som søker, og UKL, nasjonalparksenteret, og kommunen er samarbeidspartnere i prosjektgruppen.

SAMLINGER OG STUDIETURER

ÅRLIG BESØKSENTERSAMLING

Hvert år inviterer Miljødirektoratet alle daglige ledere i besøkssenterne til en fysisk samling, der spennende og lærerike temaer tas opp.

Det er også årsmøte i AN i samme slengen (Autoriserte Nasjonalparksentere)

Samlingene er inspirerende! I 2025 hadde dessverre ikke daglig leder mulighet for å møte, men har fått fylldige referater.

KAFFE-MØTER I REGI AV MILJØDIREKTORATET

Alle daglige ledere ved landets besøkssentre inviteres jevnlig til uformelle digitale kaffemøter på Teams i regi av Miljødirektoratet.

Her deles aktuell informasjon, og felles utfordringer løftes fram. Ulike temaer tas opp fra gang til gang, med rom for erfaringsutveksling og dialog.

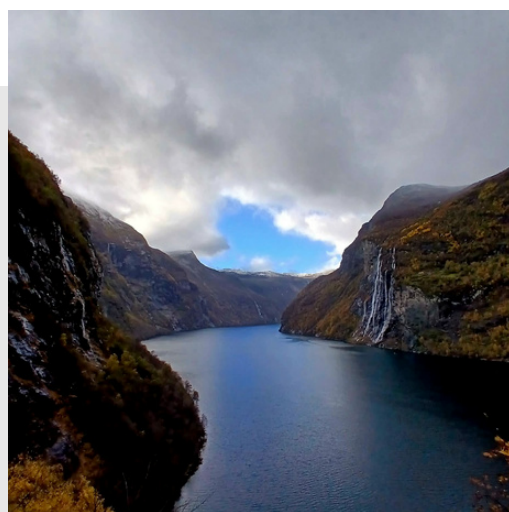
Møtene bidrar til økt samarbeid og styrket nettverk mellom sentrene og direktoratet.

NATURVEILEDERSAMLING I

Naturveiledersamlingen 2025 ble holdt i den storslåtte naturen i Geiranger.

Naturveiledere fra besøkssentre over hele landet møttes til erfaringsdeling, faglig påfyll fra Miljødirektoratet, nettverksbygging og styrking av fellesskapet i besøkssenterfamilien.

Geiranger verdensarv sto for et innholdsrikt program som ga deltakerne innblikk i områdets unike natur, utfordringer og geologiske opphav.

FREMTIDS- UTSIKTER

VI GLEDER OSS TIL FORTSETTELSEN!

Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark ser lyst på fremtiden som en sentral aktør i formidling av nasjonalparkens unike natur- og kulturverdier. Vi vil fortsette å utvikle innovative og engasjerende tilbud for besøkende i alle aldre, med fokus på bærekraft, samarbeid med lokalsamfunnet og tilrettelegging for læring og opplevelse.

Med mål om å styrke vår rolle som brobygger mellom natur og mennesker, ser vi frem til å inspirere flere til å ta vare på vår felles arv, samtidig som vi bidrar til lokal verdiskaping og bærekraftig turisme.

I 2025 har vi jobbet for å kunne åpne kontoret vårt, inngangspartiet og de to utstillingsrommene vi leier i den gamle stasjonsbygningen i Kragerø, dette i samarbeid med ulike aktører i bygget. Her vil inspirasjon til bruk av nasjonalparken, ulike aktiviteter og kunnskapsformidling foregå. Her vil vi få enda en møteplass i regi av Besøkssenteret. Vi åpner mars 2026.

I 2026 vil vi fortsette det gode samarbeidet med de andre marine parkene og lansere sponsorpakker for bedrifter og private iform av naturpartnere, samt styrke konseptet besøkssenter-venner for privatpersoner, alt med mål om gratis inngang for alle i besøkssenteret.

I tillegg starter vi et pilotprosjekt for inkludering, der personer med ulike funksjonsvariasjoner skal få mulighet til å oppleve nasjonalparken på lik linje med andre. Målet er å gjøre naturen mer tilgjengelig for alle.

Målet vårt er at enda flere vil besøke utstillingene våre og bli med på aktiviteter, som igjen vil øke kunnskapen om verdiene i nasjonalparken og inspirere til videre ivaretagelse.

Styret vil takke daglig leder og våre naturveiledere for det høye aktivitetsnivået og innsatsvilje i 2025. Responsen fra publikum, barn som voksne, viser at mangfoldet i tilbudene blir høyt verdsatt. Vi ser frem til et aktivt 2026 med enda flere tilbud og aktiviteter.

Styret i Jomfruland nasjonalparksenter AS
Mars 2026

KONTAKT OSS

MOBIL

Daglig leder (Ruth)
Naturveileder (Therese)
Naturveileder (Lars)

481 38 294
938 28 560
941 76 546

ADDRESSER

Rådhusgata 5, 3770 Kragerø
Hovedveien 104, 3781 Jomfruland
Torvgata 1, 3770 Kragerø

NETTSIDE

jomfrulandnasjonalpark.no

EMAIL

post@jomfrulandbesokssenter.no